

פניני מבשר טוב

ליקוטי אמרים מתורת כ"ק אדמו"ר שליט"א
מביאלא

פרשת וישלח

עם לבן גרתי. (לב ד)

וזה ששלח יעקב אבינו עליו השלום לעשו: "עם לבן גרתי ותרי"ג מצות שמרתי", ואם עמד בנסיונות של גלות לבן, לכן גם אם עשו יעשה לו צרות ויגרום לו גלות, יעמוד בזה, ואם כן יוצא שעשו יהיה מיד הגורם שיחול שפע הברכות במלואו. וזה רצה עשו למנוע בכל מחיר, אפילו שיצטרך לוותר על לקיחת נקמה.

מאמר ישועות אברהם עמ' תנה

ורש"י פירש לעיל ששלח לומר לו "לא נעשיתי שר וחשוב אלא גר אינך כדאי לשנוא אותי על ברכות אביך שברבני הווה גביר לאחריך".

ויש להבין: הלא כוונת יעקב בשליחות הייתה שלא יעשה לו רעה עוד, ומה ענין זה למה ששלח לו שגר עם לבן ושמר תרי"ג מצוות.

והנראה לפרש על פי דברי החתם סופר, שבאמת על ידי הגירות אצל לבן נעשה יעקב אבינו עליו השלום הכלי לחלות הברכה. וגם חזינן שעל ידי ההתאבקות עם שרו של עשו הודה לו על הברכות..

נמצא אם כן דאין הכי נמי: בזכות הנסיונות ומלחמות עם היצה"ר נעשים בני ישראל כלי להשפעות הברכה והצלחה, וכו'. ובאמת לעתיד לבוא, אחר שיעברו בני ישראל כל נסיוני הגלות בפועל ממש, לא רק של יעקב אבינו ע"ה שהיה הכנה לכל הגלויות, יחול בפועל ממש כל השפע של הברכות במלואו.

אף שאין נראה שום פתח הצלה שייך להתרומם ואפי' בלא אתערותא דלתתא קטונתי מכל החסדים ומכל האמת. (לב יא)

וזה נרמז במה שהתפלל יעקב אבינו ע"ה 'קטונתי מכל החסדים ומכל האמת', שאף כאשר יהיו בני ישראל במצב של 'קטונתי', והיינו שיגרום החטא ולא יהיו ראויים לקבלת שפע הברכה, עם כל זה יוכלו לצאת ממצבם ולהתעלות. גם בלי אתערותא דלתתא ובעת שלא נראה כלל פתח הצלה ר"ל.

ברכה של גלויות מאמר יד

איש עמו, נתאבק עמו שרו של עשיו, כי כשהאדם לבדו הריהו מאבד את כוחו ותוקפו.

מבש"ט בין אדם לחבירו עמ' רעה

הילדים אשר חנן אלוקים את עבדך. (לג ה)

וראיתי בספה"ק רביד הזהב שכתב שלעתים מתגאה ליבו של האדם בבנים הטובים שחנן אותו השי"ת וחושב שכוחו ועוצם ידו עשה לו את החיל הזה, והחינוך הטוב שנתן להם, זה מה שעמד להצלחתם. ולהאמור אינו כן, וכל הצלחת הילדים תלוי בסייעתא דשמיא, וצריך לדעת שמי שזוכה בילדים טובים הרי זה מתנת חנים מהבורא יתברך שמו, וזה דבר שכלל וכלל לא מובן מאליו.

ונראה שזה הביאור במאמר הכתוב בעת פגישת יעקב עם עשיו וישיא את עיניו וירא את הנשים ואת הילדים ויאמר מי אלה לך, ויאמר הילדים אשר חנן אלוקים את עבדך. ונראה שביאור הכתוב בזה הוא שעשיו שהכיר רק את ילדיו שלו וילדי יתר הגויים שחיו אז בארץ שהיו כולם מגושמים ובהמיים, ולפתע ראה את ילדיו של יעקב שנים עשר שבטי י-ה זכים וטהורים השתומם עשיו על המראה ושאל את יעקב מנין זכה לילדים כאלו, ועל זה ענה לו יעקב בענותנותו הילדים אשר חנן אלוקים את עבדך שילדים אלו מתנת חנים הם מאת השי"ת, ואין זה בזכותו.

וביותר נראה לכאור בעומק הדבר, שעשיו התכוון להכניס ביעקב גאות ומתוך כך יהיה לו נגיעה ביעקב אבינו ע"ה ויוכל

ה' צלך – כפי שמתנהג האדם במעשיו כך נוהג עמו השי"ת

ואתה אמרת היטב איטיב עמך. (לב יג)

וכבר ייסד רבינו הבעש"ט הק' זי"ע, שהשי"ת מתנהג עמנו מלמעלה, כפי שאנו מתנהגים כאן למטה. כמו שכתב בספה"ק קדושת לוי [להנחכה], וזל"ק: "כמו ששמעתי מהבעל שם טוב, על פסוק 'ה' צלך' [תהלים קכא, ה]. כמו שהבעל חי עומד אצל הצל, הנה כפי תנועותיו כן מתנועע הצל. כן כביכול ברוך הוא וברוך שמו, כפי מעשים של אדם התחתון, כמו כן עושה עמו מלעילא כביכול. דהיינו אם יתנהג אדם עם חברו במדת החסד, כן מתנהג עמו השם יתברך כביכול", עכל"ק.

ונראה, שאין הדברים אמורים רק במעשים ופעולות שהאדם עושה ומתנהג, אלא הוא הדין כמו כן במחשבות ובתחושות שהאדם מתהלך בהם, כמו כן בדיוק מתהלך השי"ת לעומתו באותו צורה, ועל דרך שדרש הרבי הק' החוזה מלובלין זצוקללה"ה, בפסוק "ואתה אמרת היטב איטיב עמך". – באם אתה אמרת היטב, טוב הדבר הנעשה עמדי, ומרוצה אני. – אז גם השי"ת אומר לעומתך איטיב עמך, ושפח"ח.

ויגבה ליבו פרק יח

הנפרד מהאיחוד מאבד מכחו והיצר נלחם עמו ויותר יעקב לבדו. (לב כה)

כמדומה אני ששמעתי מפה קדוש כ"ק אאמור"ר [החלקת יהושע] זצוקללה"ה, שאמר: שתיכף שנתר יעקב לבדו, מיד ויאבק

בלידת בנימין, שאז מסרה נפשה למען ילדיה. כי כל דבר שמוסרים נפשם עליו יש לו קיום.

זכות נשים צדקניות ח"א עמ' לב - לו

הטעם שלא נקברה בסמיכות לאבות הק' ויכלו להועיל יחד לישראל בגלותם

ותמת רחל ותקבר בדרך אפרתה הוא בית לחם. (לה יט)

הענין שיעקב אבינו ע"ה קבר את רחל אמנו ע"ה בדרך ולא הכניסה לעיר, כמ"ש בתורה [בראשית מח ז]: "ואני בבאי מפדן מתה עלי רחל בארץ כנען בדרך בעוד כברת ארץ לבא אפרתה ואקברה שם בדרך אפרתה הוא בית לחם", וכתב רש"י: "דע לך שעל פי הדבור קברתיה שם, שתהא לעזרה לבניה כשיגלה אותם נבזוראדן, והיו עוברים דרך שם, יצאת רחל על קברה ובוכה ומבקשת עליהם רחמים, שנאמר קול ברמה נשמע וגו', והקב"ה משיבה יש שכר לפעולתך נאם ה' וגו' ושבו בנים לגבולם".

והדבר צריך ביאור שהרי יכל לקוברת במערת המכפלה ביחד עם האבות והאמהות הק', וכשישראל היו יוצאים לגלות היו עוברים דרך שם ומתפללים על קבריהם של כל האבות והאמהות.

ויש לומר.. שיתכן שהאבות הק' היו מסכימים עם זאת שישראל יצאו לגלות, כי ראו את הטוב של הגלות, שבגלות יזכו למדריגות נשגבות ושכר גדול שאי היה אפשר להגיע אליו בזמן שהיו בני ישראל בארץ הקודש במנוחה ושלוה, ואפילו לא בעבודת בית המקדש ודוק.

להזיקן, ועל כן שאלו 'מי אלה לך' שהתכוון להכניס בו גאות על שזכה לילדים טובים כל כך שהכל הוא 'לך' ובזכותך. אך יעקב אבינו ע"ה ידע את אשר לפניו ואמר 'הילדים אשר חנן אלוקים את עבדך' שהכל הוא במתנת חנים מאת הבורא יתברך שמו ולא בזכותו ובזכות מעשיו, אלא הכל ניסי ניסים ומתנה מאת הבורא, וכך ניצל יעקב מזממו של אותו רשע.

מבשר טוב חינוך פרק י

קיום בני ישראל - בזכות מסירות נפשן של אמהות

ויהי בצאת נפשה כי מתה. (לה יח)

מה שמצינו ברחל, [לעיל ל א]: 'ותרא רחל כי לא ילדה ליעקב ותקנא רחל באחתה, ותאמר אל יעקב הבה לי בנים ואם אין מתה אנכי'. היינו, כל מה שאמרה זאת, יען רצונה בילדים. ואמנם הקדוש ברוך הוא הצדיקה, כדחזינן במדרש רבה [ויצא עא ז]: 'יחר אף יעקב ברחל ויאמר [התחת אלהים אנכי אשר מנע ממך פרי בטן]', אמר לו הקב"ה, כך עונים את המעוקות. חייך שבניך עתידים לעמוד לפני בנה'.

והביאור במה שאמרה 'ואם אין מתה אנכי', היינו, שהיה לה מסירות נפש להעמיד תולדות. דזהו כוחן של האמהות, שמוסרות את נפשן בשביל להעמיד את כלל ישראל.

ובזה יבואר מדוע נפטרה רחל בלידת בנימין. דהנה הענין בזה, דכאן נתקיימה בקשת רחל, שהיה אדיר חפצה למסור את נפשה למען כלל ישראל, לכן נסתלקה אז

ביחד עם האבות והאמהות הק', כדי שיתפללו דוקא על קברה, בהיותה אם ולא אב.

מאמר לפום צערא אגרא,
צפת כ"ו חשוון תש"פ

אך רחל אמנו ע"ה, בהיותה "אמא" של בני ישראל, ואמא אינה יכולה לראות בצער בניה, ואפילו שידועת שצער זה הוא לטובה ולפום צערא אגרא, מ"מ אינה יכולה לסבול צער זה, לכן היה צריך יעקב אבינו ע"ה לקבור את רחל דוקא במקום נפרד ולא

תורת רבוה"ק

אֲדַבֵּי יוֹדַע כִּי הַיְלָדִים רַכִּים וְהַצֵּאן וְהַבְּקָר עֲלוֹת עָלַי וְדַפְקוּם וּגו'. (לג יג)

מבאר רבינו החלקת יהושע זי"ע, כי הפושעים הרשעים תמיד רוצים התחברות עם היראים, בטענה שגם הם יעשו למען היהדות. – ויכול אכן להיות כי על יראי ה' עצמם הדבר לא בוודאי יזיק, אך יוכל חס וחלילה להטות את הילדים והדור הבא מדרך השם יתברך. ובזה ביאר את מה שענה יעקב אבינו ע"ה כאשר עשיו הרשע ביקש ללכת עמו: 'כי הילדים רכים, ודפקום'...

ובעניין זה, כב"ק מרן אדמו"ר שליט"א, הזכיר כמה פעמים בשמחת צאצאיו בהודאה ושבח להשי"ת, כי בעת שהותם בגלות סיביר, כאשר ראו הרשעים את מסירות נפשו של מרן החלקת יהושע, ששמר על כל תג ותג משולחן ערוך במסירות נפש מדהימה. והבינו כי כבר לא יוכלו עליו, אחד המפקדים מהם נענה לעומתו ואמר: אותך כבר הפסדנו, אתה לעולם לא תהיה משלנו, אבל את בניך... הם כבר יהיו שלנו, עפ"ל. ות"ל שזממם לא עלה בידם ה"י.

וְאֲנִי אֶתְנַהֲלָה לְאִטִּי לְרַגְלֵי הַמְּלֹאכָה אֲשֶׁר לְפָנַי וּלְרַגְלֵי הַיְלָדִים. (לג יד)

ניכר היה הדבר בגודל מסירות נפשו של מרן הרה"ק מפארצווא זי"ע למען חינוך ילדיו הרכים, אשר עם היותו רבי ואדמו"ר לאלפי חסידים, נתן תמיד את דעתו עליהם והדריכם והנהיגם בדרכי התורה והיראה במידה מרובה, עינו היתה תדיר פקוחה עליהם לגדלם ולחנכם.

וכך ספרה בתו של רבינו: כי פעם אחת בא אחד מגדולי פולין לפני רבינו זיע"א בבקשה שיצטרף לפעילות של מועצת רבנים מסויימת, וסירב רבינו זיע"א באמרו: שמאחר וטפלא תליא ביה הרי הוא מחוייב להתמסר להם, לגדלם ולחנכם בתורה ויראת שמים.

נתרם על ידי הרה"ח זאב דוד רייכמן שליט"א
לזכות בנו החתן שמואל בן רחל בינה הי"ד

זכות רבותינו הקדושים ודברי תורתיהם יעמוד לו לברכה והצלחה
בניין עדי עד ודורות ישרים מבורכים
בורא עולם בקנין השלם זה הבנין